

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O poneleljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto gl. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponelejske zjutranje številke po 2 nvč., izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 470.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petih. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zabave, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 9. Cesar je sprejel predpoludne ministrskega predsednika, pl. Szella, v daljši privatni avdijenci. Pozneje se je pl. Szell posvetoval z ministrom za zunanje stvari, grofom Goluchovskim.

Dunaj 9. Koloman pl. Szell je obiskal ob eni popoldne ministrskega predsednika grofa Thuna v ministerstvu za notranje stvari, grof Thun pa pl. Szella ob dveh popoldne v ogerskem ministerstvu. Popoldne je cesar zopet sprejel pl. Szella. Ministri Lukaes, Daranyi in Hegedűs pri-
dejo jutri zjutraj na Dunaj.

Dunaj 9. Kakor poroča »Politische Correspondenz« iz Petrograda, je neresnična vest nekih listov, da bi bil ruski car knezu črnogorskemu zopet daroval 5000 pušek. O taki daritvi se v dobro obveščenih krogih ne ve ničesar.

Pariz 9. Zbornica poslancev je sprejela po nujnem razpravljanju predlog, glasom katerega obtožna komora odsihdov ne bode smela sklepati, ne da bi poprej zaslišala obdolžena in njegovega branitelja.

Carigrad 9. Turki zavračajo krivdo glede dogodkov v Prilepu na Bolgare. Sultan je poklical bolgarskega diplomatskega agenta v yildiz-palačo ter mu naznanil, da bode bolgarska vlada odgovorna za nasledke.

Pariz 9. Brzjavka iz Cayenne javlja, da je Dreyfus zapustil »hudičev otok«, na katerem je prebil ravno 52 mesecev. Križarica »Sfax« ga pri-
nese na Francosko.

Pariz 9. Obtožna komora je sklenila, da izpusti Picquarta do nadaljne naredbe na svobodo.

Pariz 9. Proti Emilu Zoli pripravljajo novo obtožbo isti tožitelji, kakor v prvi pravdi, namreč general Luxer in ostali člani vojaškega sodišča, ki je obsodilo Dreyfusa.

Pariz 9. Vsi župani, ki so skušali zabraniti objavo sklepa kasacijskega dvora v pravdi Dreyfus, so suspendirani za štiri tedne.

Rim 9. Pelloux je poslal odsotnim poslancem brzjavko, v kateri jih prosi, da se udeležijo, ako le mogoče, sej, ker brez njih se ne more doseči preosnova opravičnika.

Kdo ume vladno politiko na Primorskem?!

Javno življenje na Primorskem se je par desetletij sem zapletalo in plelo tako čudno, tako ne-
logično, tako protinavarno, da je postalo problem, pred katerim stojimo danes kakor pred kako za-
gonetko.

Vsako stvar na svetu — torej tudi javni politični odnosi — je produkt; ali tajne notranje naravne sile, ali pa gotovega umetnega prizadeva-
nja, gotovih računov in gotovih namer. Kjer so javne politične odnose ustvarile naravne sile, to je: zdrav in naraven razvoj naroda in po materijalnem, duševnem in številnem razmerju opravičeno pri-
zadevanje v ta namen, da je veljava posamičnih narodnih in socialnih skupin prebivalstva v pravem razmerju, tam so ti javni odnosi naravni in — zdravi. Tam pa, kjer je prizadevanje v nasprot-

stvu z naravo, kjer je kaka posebna volja napove-
dala boj zahtevam logičnega razvoja in kjer odlo-
čajo računi in načrti, ki so prave barikade proti
delovanju sil, izvirajočih iz domačih tal in — sre,
tam so odnosi artifičialni, umetni.

Takov artifičialni produkt so narodni in po-
litiški odnosi v našem Primorju. In ono prizade-
vanje, ona volja in oni odločujoči nameni in načrti,
ki so ustvarili to nenaravno stanje, so obseženi v
oni sili, ki jo imenujemo: vladna politika, ali
vladni zistem na Primorskem.

Ta politika je res zagonetka. Ako si se spu-
stil v razmišljanja, da bi pogodil vzroke in nagibe,
ki vodijo in odločajo to politiko, kmalu se ti utrže
nit logičnega mišljenja in sklepanja in vidiš, kako
je tvoj zdravi človeški razum obnemogel za razre-
šenje tega problema.

Postavi se na stališče obstoječih zakonov —
ta politika ti je neumljiva; postavi se na stališče,
da je upravi vsake države dolžnost, skrbeti za ma-
rijalno in duševno blaginjo vseh nje podanikov, in
strmeti moraš, kako se tu zanemarija ta dolžnost.
Postavi se na stališče najprimitivnejše pravičnosti,
lasje se ti ježijo nad dvojno mero, ki je v rabi v
teh pokrajinah. Postavi se na stališče zdravega in
naravnega egoizma države, na stališče namreč, da
najtrdnjša zaslomba državi je mir in zadovoljstvo
državljanov; zamisli se v latinski pregovor, da
kdor hoče imeti mir, se mora pripravljati na vojno;
poglej hkratu na zemljevid, ki ti pokaže ekspono-
veno lego teh pokrajin; poglej v zgodovino davne
in bližnje minolosti ter tudi sedanjosti, ki pravi,
da naše sosedstvo je bilo vedno in je element nemira in
nevarnosti; spomni se, da proti takemu sosedstvu je
treba vedno biti pripravljenimi za — vojno, ako
hočemo imeti mir ter da najtrdnjši nasip v taki
vojni je zvestoba in navdušenje v prsih lastnega
državljanstva in da ta nasip — po že navedenem zla-
tem pregovoru — treba utrjati že v miru,
torej vedno in neprestano: potem boš zmajeval z
glavo in ploskneš z rokama nad glavo ter boš
vsklikal: Ne, take politike v avstrijskem
Primorju ne more umeti moj priprosti
razum!

In res: vladna politika na Primorskem je za-
gonetka, pa si jo ogleduj od katere strani hočeš!
Ta politika je tako nesrečna in tako nezmisljena, da
noče v glavo ni razumniku ni prostaku. Pojdi,
kamor kočeš, če sta v Trstu le dva Slovence sku-
paj, pa se že mučita z ugibanjem o vzrokih tej po-
litiki. In tu moreš čuti verjetnih in tudi neverjetnih
domnevanj. Jeden meni, da je kriva le lokalna
birokracija, ki se ne more ločiti od starih tradicij;
drugi pripisuje krivdo žvenketajočemu ži-
dovski uplivu; tretji meni, da prihajajo ukazi
z Dunaja, da primorskega Slovana je tiščati ob tla;
četrti zagotavlja, da odločajo oziroma politične raz-
mere v Italiji, posebno še na varnost savojske di-
nastije, ker da bi bilo usodno, ako bi dobili v
sosesčino kako demokratiško republiko. —
Najinteresantnejša sta peti in šesti, ki trdita vsak
svojo, ki sta si v dijamentralnem nasprotju, ali oba
trdita nekaj, kar bi moralo biti naravnost absurdno
za normalno sestavljene človeške mozgane. Jeden
trdi, da je v Avstriji izvestnih državnikov, ki so
se že spoprijaznili z mislijo, da te pokrajine pri-
padejo Italiji in da Avstrija dobi primerno
odškodnino na Balkanu!! Ali je možno, da bi bilo

v Avstriji rest tih državnikov, ki bi ne vedeli, da za
te pokrajine in zlasti za Trst ni možna primerna
odškodnina, ker bi Avstrija abdicirala kakor vele-
vlast v isti dan, ko bi bila odtisnjena od Adrije
in bi zgubila svoj trgovinski emporij?! Takega dr-
žavnika bi smatrali ali za — noreca, ali za — iz-
dajico! Ali po svoji nezmisljenosti še gorostasneje je
domnevanje družega, da je namreč tudi takih av-
strijskih državnikov, ki sanjajo o zopetni pri-
dobitvi Benečije in Lombardije in si ho-
čejo v ta namen ohraniti italijansko naklonjenost. Taki
državniki — ako jih res kaj — pa naj bile hitro
zlezli v grob, kajti čudaki in ignoranti, ki menijo,
da bi se kolo časa moglo zasukniti nazaj in da bi
zopet strlo ustvaritve velikih zgodovinskih dogo-
dov, došli iz mogočne ideje, ki je pretresala svet,
taki čudaki so anahronizem v sedanjih časih.
Gorje državi, ako bi določali smer nje politike
ljudje, ki — sanjajo!

Seveda smatramo mi taka ugibanja kakor
najhujo nezmisljenost, ali važen simptom so ravno
zato, ker pričajo, da je vladna politika na
Primorskem tako nezmisljena in nena-
ravna, da nje vzrokov ni več možno za-
sledovati po poti logičnega mišljenja
in normalnega človeškega razuma. Po
pravici vprašujemo torej: kdo ume vladno po-
litiko na Primorskem?!

Zgodovinske črtice.

(Po Jos. Apih-ovi knjigi: Slovenci in 1848. leto.)

(Dalje.)

20. Razkosanost.

«Moči slovenskega naroda je dalje jako ce-
pila starodavna razcepljenost v cerkvenem in
političnem oziru. Ta razkosanost je ustvarila pola-
goma posebne separatistične interesne kroge, raz-
cepila je Slovence v Štajarce, Korošce, Kranjce in
Primorce, umorila jim malone do cela zavest na-
rodne celokupnosti in slovenske manjšine vpregla v
služnost tujih, prevladujočih večin. Tako daleč je
dospelo odtujenje politično razdruženih bratov tiste
materje Slovenije, da je Kranjce pikal in zbadal
Slovence štajarskega grje in pikreje nego Nemea,
Laha itd.; bratu Kranjcu pa tudi Korošce in Šta-
jarec nista kazala toplejše ljubezni.

Za malo časa so v XVIII. in XIX. veku
vlade ustanovile vsaj neko upravno jednoto, zjedi-
nivši večji ali manjši del naroda v graški ali ljub-
ljanski gubernij — a poleg tega je trajala dalje
starodavna kronovinska avtonomija, ostali so de-
želni stanovi štajarski, koroški in kranjski in oteli
si borne ostanke nekdanje svoje avtonomije. Na-
rodu najugodnejša je bila osnova kraljevine ilirske
za vlade francoske; a tudi ta je avtonomijo pokra-
jinsko zamenila z francoskim centralizmom.

Razkosanost naša izvira nekoliko iz razvoja
fevdalne nemške države, nekoliko pa, in skoro
smemo trditi, še bolj iz jako nesrečnih zemljepisnih
razmer slovenskih dežel.

Visoko gorovje z razmerno malo prelazi loči
Slovence ob Dravi in Muri od Kranjcev; Slo-
vence pa ob Soči in ob Adriji ločita istotako Kras
in Julske planine od stanovalec ob Savi in nje-
nih pritokih. Obratno pa so vrata na stežaje od-
prta, ki vodijo preko Soče Italijane in ob Dravi,

Muri in čez Alpe Nemece zložno v dežele Slovenec; na iztoku pa jim podajajo roko Madžari.

Formacija gorovij je ustanovila zemljepisne jednote, v sebi uprav tako enolične, kakor bolj ali manj razločno se od sosednih podnebij, po prirodnih pogojih življenja itd. Zemljepisna jednota pa ustvarja kulturno jednoto, vzajemnost kulturnih, političnih in gospodarskih interesov; tako silen je ta vpliv, da ustvari polagoma jako trdno vez tudi med narodno različnimi življi, osobito na podlagi vzajemnosti gmotnih interesov. Slabejši življ pa je v tej zadrugi predan vplivu močnejšega, ki vedno in neprestano nivojuje nasprotja v svojem zmislu, v svoj prid.

«Zakon prirodnega razplodnega izbora zadobi naposled tudi tu veljavo, in brez pritiskajočega posredovanja države se izgube v teku časa slabejši ljudski jeziki in se umaknejo razširjenjšim in močnejšim deželnim in narodnim jezikom» — pravi Gumplovicz, meneč pod «narodnim» jezikom jezik vladujoče narodnosti, ki je tudi jezik «narodnosti» v političnem zmislu, t. j. skupine stanovnikov tiste državne jednote. Zgodovina kaže, da tu ne odločuje vselej večje število, nego čisto višja omika.

«Divide et impera» se je udeležilo torej napram Slovincem; v koliko jednot so nas razbili, na toliko strani so nas vlekli v imenu interesov vsakojake vrste. Naposled nam niso hoteli pustiti niti narodnega naziva in nam ga ne privoščajo tudi dandanašnji ne. Ako se je kdaj pojavila težnja po tesnejši zvezi med ločenimi brati, ali celo po spoznavanju z ostalimi slovanskimi betvami — takoj je nastal hrup, češ, da je to gol panslavizem. Koliko ugodnejši je bil položaj avstrijskega Nemea; tudi njega bi bili radi s kitajskim zidom ločili od bratov onstran črno-žoltilih mejnikov; zabranili so mu čitanje knjig in novin nemških, ako so se količkaj zdele nevarne «miru» in «redu». A knjige in novine so vendar prodrle in se utihotapile k nam; čim «nevarnejše» so bile, tem več vhodov so našle prek meje; kar je nameravala vlada zabraniti, to se je vendar zgodilo: iz revolucionarnega slovstva nemškega je zajemalo nemško duševno življenje v Avstriji vstrajnost svojo in nade, do pridejo lepši časi; ono slovstvo je netilo nemško narodno zavest in pripravljalo narod, da bi bil oborožen ob odločilni uri. Slovincem ni prišlo tako blažilo in tolažilo in dramilo od nikoder, izvzemši vpliv ideje ilirske in razvetujočega se slovanskega jezikoznanstva na ono smelo četo, o kateri smo poprej govorili; a ta vpliv je bil omejen na tako abstraktne reči, da ni mogel prodreti v narod, najmenj pa se je bilo bati resne nevarnosti za državo. Pride še.

Politični pregled.

TRST, 10. junija 1899.

Iz države neverjetnosti. Z ozirom na pogodbo italijanske vlade s paroplovno družbo »Puglia« za direktne zveze mej Italijo in dalmatinskimi pristanišči — o kateri pogodbi smo že govorili tudi mi — piše vrla »Adriatische Post«: »Trgovinska zbornica v Dubrovniku je opozorila ravnateljstvo avstrijskega Lloydja na nevarnost, ki prete po tej pogodbi naši domači plovbi, ali rečeno ravnateljstvo ni le nič storilo, ampak je še od svoje strani sklenilo pogodbo s tujo družbo Puglia. Po tej pogodbi je družstvu »Puglia« ob vsej naši obali dovoljena konkurenca z našimi domačimi plovbenimi podjetji, dočim se je Lloyd obvezal, da ne bo vzdrževal nobene črte ob italijanski obali. Ker družba »Puglia« dobiva podporo od italijanske države, mora ta konkurenca privedi do popolnega uničenja naših domačih plovbenih podjetij. Postopanje od države subvencioniranega Lloydja moramo torej obsojati najodločneje. Da se je avstrijski Lloyd obvezal, da ne bo vzdrževal nobene črte ob italijanski obali, to je zapisati na račun njega upravnega svetovaleca, bivšega namestnika Rinaldinija, ki je bil, kakor nam zagotavljajo, minoli teden na Dunaju radi te stvari. Naši poslanci so opozorjeni na to okolnost s pripombo, naj store vse možno, da se temu baronu enkrat temeljito pojasni stališče penzioniranega c. k. uradnika. Avstrijski Lloyd je subvencioniran od Avstrije, dolžnost mu je torej, delati v avstrijskem interesu.»

Ta vest, ki jo priobčuje »Adriatische Post«, je sama na sebi tako gorostasna in usodna v go-

spodarskem in političnem pogledu, da bi le oslabili nje učinek, ako bi jo hoteli še pojašnjavati; tako neverjetna je, da je kaj takega možno le v državi neverjetnosti. Tu je v lapidarnem stilu označena ona vladna politika na Primorskem, o kateri govorimo na drugem mestu. Le to bi hoteli povdariti, da je iz te vesti razvidno, kako prav smo imeli nedavno temu, ko smo rekli, da namestnika Rinaldinija sicer ni več v Trstu, pač pa nam je ostal italijanofil Rinaldini z vsem svojim vplivom in svojimi mogočnimi zvezami. Rinaldinijeva zvezda se blesti nad vladno politiko na Primorskem — ta nesrečna zvezda.

Nagodbena kriza. Dovršeno je. Sporazumljenje mej obema vladama je doseženo. O vsebini dogovora še sedaj ni zanesljivih poročil. Po tem, kar sili v javnost, je sklepati, da je Avstrija privolila Ogerski, da se takoj uvede nova organizacija avstro-ogerske banke, oziroma popolna pariteta obeh polovic, in pa v nadaljevanje uravnave valute. Ogerska pa da je privolila, da se bančni privilegij neha tedaj, ko se neha carinarska ukupnost. Carinarska ukupnost mej obema polovicama pa ne propade v isti čas, kadar propadejo trgovinske pogodbe z vnanjimi državami. Nove trgovinske pogodbe bosti sklepali obe vladi skupno in na tak način bo omogočeno, da ostane carinarska ukupnost obeh polovic tudi še potem, ko propade ta ta pogodba, to je čez 5 let.

Danes so prišli na Dunaj na definitivni sklep pogodbe ogerski ministri finance, trgovine in poljedelstva.

Novo pogodbo priobči ogerska vlada v parlamentu, avstrijska pa s posebnim službenim javnim naznanilom.

Nova kolonijalna posest Nemčije. Nesrečna Španška se je iznebila sedaj svoje zadnje kolonijalne posesti, ki jo je imela v Tihem oceanu. Prodala je Karolinske otoke za 25 milijonov »pezet«. Kupila pa jih je — Nemčija, ki je dobila s tem krepko oporo svojemu vojnemu brodogradu za povspenjanje svoje vztočno-azijske kolonijalne politike.

Uboga Španška! Kako je moralo žgati poznani neizmerni narodni ponos Špancev, ko so se odločili za ta korak! Še pred 20, 30 leti ga ni bilo denarja na svetu, za kateri bi bili odstopili le jedno samo ped svojih kolonij, za izdajsko bi bili proglasili vsako vlado, ki bi bila le izrekla tako misel in vihar nevolje bi jo bil pobral s pozorišča. In sedaj so morali izpiti tudi ta grenki kelih. Španška je moralno toliko trpela in gospodarski tako oslabela, da nima v č moči v to, da bi si mogla vzdržavati, zavarovati in strahovati kolonije. Španška je nehala biti velevlad. In španskim državnikom je le častitati, da so prišli do modrega spoznanja, da njih skrb mora biti obrnena v ozdravljenje odnošajev doma, v deželi-matice.

Z druge strani pa je obžalovati ta dogodek: nemška ekspanzivna sila je dobila nove hrane, misel na svetovno gospodstvo Nemecev nove vspodbuje in s tem bo naraščala — nemška oholost in objestnost. Bog zna, če bodo tudi na Karolinah razširjali svojo kulturo z istimi sredstvi, kakor so jo na Kongu: kjer so trpinčili celo ženske-domačinke, ako niso bile pokorne — nemški pohotnosti!!

Domače vesti.

Imenovanje v finančni službi. Finančni minister je imenoval finančna komisarja Alojzija Goljevščka in dra. Maksimilijana Viseontija, finančnima tajnikoma v obsežju finančnega ravnateljstva v Trstu.

Zavarovalnica za slučaj neugod. Minister-ski predsednik je imenoval okrajnega komisarja na namestništvu v Trstu, dra. Jurija Lipperta, vladnim komisarjem v rečeni zavarovalnici.

Cesarsko potrjenje je dobil zakon, sklenjen od deželnega zbora istrskega, s katerim se spreminja § 37 zakona od 27. julija 1875 o nadzorstvu šol.

Jutrnji veselici ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v sv. Ivanu bo začetek ob 5. uri. Ker je na to veselico prijavljenih tudi Hrvatov in Čehov, je tem nujnejša dolžnost slovenskemu občinstvu, da se v častnem številu predstavi svojim bratom. Uverjeni smo torej, da pride na vrt »Narodnega doma« v sv. Ivanu toliko občinstva, kolikor ga sploh najde prostora.

V slučaju slabega vremena se veselica odloži.

Velika narodna slavnost v Barkovljah. Pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah bo obhajalo dne 9. julija tekočega leta desetletnico svojega obstanka. Tega dne se razvije in blagoslovi krasna društvena trobojna zastava, kateri bode ku-movala vele-blagorodna gospa in uzor-rodoljubkinja Zinka dr. Rybářeva. Toliko za sedaj naznanje vsem bratskim društvom.

Nebodijotreba. Te dni je začel v Trstu izhajati — menda po dvakrat na mesec — list »Verita«, ki bo »glasilo za interese Židov«. To je pač pravi نبودigitreba. Kdo naj bolje brani židovske interese, nego jih branijo »Piccolo«, »Indipendente« in tovariši, ter posredno tudi »krščansko socijalni« »Amico«?! Nobeni interesi niso v Trstu tako dobro zavarovani, kakor so ravno židovski. Ta nova židovska »Resnica« je torej prava نبودigitreba.

Akademsko društvo »Slovenija« na Dunaju priredi v torek dne 13. t. m. svoj IV. redni občni zbor s tem-le vsporedom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Čitanje zapisnika bratskega društva »Triglava«. 3. Poročilo odborovo. 4. Volitev društvenega sode. 5. Poročilo odseka za tolmačenje § 103 poslovnika. 6. Slučajnosti. — Lokal: Schuhmannova restavracija »Zum schwarzen Adler«, IX., Spitalgasse, na voglu Marianengasse. Začetek ob 8. uri zvečer. Slovanski gostje dobro došli!

Pogreb malega Edvarda Radivo, nesrečne žrtve tragedije v železničnem vozu, je bil včeraj ob 6. uri popoldne. Udeležba občinstva je bila velikanska, in reči moramo, da jih ni privabila le radovednost, ampak tudi sočutje z nesrečnimi roditelji in sorodniki. Saj ni ostalo nobeno oko suho, ko se je žalostna mati poslavljala od svojega ljubljence. V snežnobeli rakvi je bil videti blede obrazek, ves obdan z cvetjem. »Moje ubogo dete! Enkrat še je hočem videti!« In hitela je k njemu, podpirana od soproga, obdana od svojih otrok. Kdo bi opisal nadaljno sliko? Kdo bi mogel čutiti bolečine, ki so trgale materino sree? ... Hkratu je zavpila: »Kri, kri!« Soprog jo je miril in spravil v voz.

Od sv. Justa se je pomikal pogreb k sv. Jakobu, kjer so blagoslovili mrtveca. Na čelu dolge vrste so nosili štirje součenei Edvardovi krasen venec; tudi ob straneh mrtvaškega voza so šli njegovi drugi. Ves razred je spremljal priljubljenega Radivo na zadnji poti. Med drugimi smo videli tudi ravnatelja državne ljudske šole, g. Stolza, z drugimi členi učiteljstva. Na tisoče ljudi je sledilo krsti peš in v vozovih. Na pokopališču sv. Ane je uboga mati še našla toliko moči, da je vrgla pest zemlje na drago krsto. Potem je vskliknila bolestno in omedlela.

Mortlec Edvarda Radivo. Identiteta mortlečeva še ni konstatirana. Mogoče je, da se ne piše ne Pach, ne Schönemann. Poročali smo, da je neki dr. Pach imel v Hamburgu drogerijo. V tej trgovini je napravil 40.000 mark dolga, katerega so poplačali njegovi sorodniki. Potem, pravijo, da se je zdravil nekaj časa v zavodu za umobolne v Nietleben pri Halle na Sali. Ravnateljstvo omenjenega zavoda pa javlja, da med njegovimi bolniki ni bilo nikdar nobenega Pacha in nobenega Schönemanna. Kje je resnica?

Zanimiva kazenska razprava. Včeraj se je vršila na tukajšnjem deželnem sodišču kazenska razprava proti znanemu dru. Krstiću, g. E. Kristanu in petorici pripadnikov hrvatske narodne stranke in sicer s Krstićem v italijanskem, z ostalimi pa v hrvatskem jeziku. Krstića je branil odv. g. dr. I. Martinolich, hrvatske obtožence pa odv. g. dr. O. Rybář.

Kakor je morda že znano, se je imel dne 15. avgusta lanskega leta v Matuljah vršiti shod, ki je bil sklican od dra. Krstića in na katerega je bil povabljen tudi slovenski socijalist, g. Ebin Kristan. Akoravno je bil shod prepovedan, se je vendar na vrtu »ville Ambrosine«, kjer stanuje dr. Krstić, razpravljalo v navzočnosti velike množice ljudi o politiki in o socijalizmu.

Krstić je napadal po svoji navadi na surov način duhovnike, a Kristan je razlagal svoje teorije o bodoči socijalistični državi. Radi tega ju je tožilo državno pravdnštvo. Pred vrtom se je nabrala velika množica pripadnikov hrvatske stranke, ki niso hoteli verjeti, da je shod zabranjen, ker so

slisali na vrtu govoriti in ploskati. Orožniki so pozvali ljudstvo, naj se razide, kateremu pozivu pa se nekateri niso pokorili takoj. — To je bil predmet obtožbe proti petim obtoženem hrvatske stranke.

Krstić je bil obsojen na 14 dni zavora, Kristan pa rešen obtožbe, ker je smatralo sodišče, da inkriminirane besede niso imele provokatoričnega namena. Ostalih 5 obtožencev pa je bilo po § 283. k. z. obsojenih, in sicer trije na 30 gld. globe, eden na 10 dni in eden na 14 dni zavora.

Kakor je državni pravdnik omenil, bila je razprava že radi tega zanimiva, ker so na eni obtožni klopi sedeli zastopniki treh popolnoma različnih in nasprotujočih si političnih strank, a zanimiva tudi radi tega, ker se je pokazalo, da je prišel slovenski socialista agitator, četudi nehoté (tako vsaj menimo), za ultranacionalno in ultrakapitalistično laborsko stranko istrsko.

V najlepšem svetu pa se je pokazal o tej priložnosti zopet predobro znani g. okrajni glavar Fabiani. Sodišče je namreč zahtevalo političnih informacij o vseh obtoženceh, bivajočih v okraju Voloskem. S tem je prišel g. okrajni glavar v nemalo zadrego, kajti o Krstiću vendar ni mogel dati dobrih informacij, ker bi bile iste v nasprotju s tisto informacijo, ki jo je bil dal l. 1895, in ki je bila tudi objavljena v našem listu; a slabih ni hotel dati o — svojem prijatelju! Iz te zadrege si je pomagal s tem, da je dotični dopis okrajnega sodišča odstopil okrajnemu glavarstvu v — Zadru, katero je seveda konstatovalo v svojih informacijah, da je Krstić že več let odsoten iz svojega rojstnega kraja. Sedaj nastaja vprašanje, ali so politične informacije za kazenske pravde potrebne ali ne?! V prvem slučaju moramo vprašati, zakaj ni sodišče zahtevalo od okrajnega glavarstva Voloskega, da odgovori tudi ono, ki menda najbolj pozna dr. Krstića?! Ako pa natančnejših informacij ni treba, zakaj se pa trati toliko draga časa z nepotrebnim dopisovanjem?!

Važna razsodba kasacijskega sodišča. V decembru lanskega leta je tržaško deželno sodišče obsodilo Andreja Nolo pok. Jarneja radi zločina obrekovanja v 6 mesecev ječe, ker je obdolžil in ovadil svojega brata Jurija, da je poslednji umoril očeta. Preiskovanje je namreč pokazalo, da je stari Nola umrl naravne smrti, vsled česar je državni pravdnik obtožil Andreja zavoljo obrekovanja. Proti razsodbi deželnega sodišča je vložil branitelj dr. Gasser pritožbo ničnosti.

O tej pritožbi je kasacijski dvor razpravljal dne 23. aprila t. l. ter je Andreja Nolo rešil obtožbe, sklicevaje se na ta-le razlog: Ko je Andrej Nola ovadil svojega brata, bi moral biti prepričan o neresničnosti svojih navedb, da bi bil kriv hudodelstva obrekovanja. Ker je pa oče umrl nagle smrti in je brat Jurij zapustil svoj kraj še pred pogrebom in s pobranim denarjem ter se podal v Trst, od koder je hotel oditi v Ameriko, se je nahajal Andrej Nola v dobri veri, da je brat kriv očetove smrti. Zato se ne more smatrati njegova ovadba kakor obrekovanje. Da je kasacijsko sodišče obtožence naravnost osvobodilo, to temelji na § 362 kazensko-pravnega reda, ki dovoljuje to, kadar so navstali opravičeni dvomi o natančnosti in resničnosti dejstev, na katerih sloni razsodba.

Nabiranje darov za pogorelee v Gurahumori. Kakor smo poročali svoječasno, je dne 11. m. m. pogorel trg Gurahumora v Bukovini. V kratkem času je ogenj upepelil 300 poslopij, katoliško cerkev in župnišče, razven ene vse javne zgradbe in vse prodajalnice. Škoda presega pol milijona goldinarjev. Prebivalci Gurahumorski se nahajajo v strašni stiski. Vsled tega je ministerstvo za notranje stvari ukazalo nabiranje radovoljnih darov imenovanim pogoreleem po vsej državi. Na Primorskem naj se darovi pošiljajo potom okrajnih glavarstev ali mestnih magistratov tržaškemu namestništvu, katero objavi prispevke ter izroči dotične svote deželni vladi v Bukovini.

Mlada tatila. Pred par dnevi so izginili Josipini Karlovič v ulici Scalinata št. 22, ko se je za trenotek oddaljila iz hiše, trije zastavni listi o dragocenostih, vrednih 69 gld. in par zlatih uhano v vrednosti 16 gld. Istodobno sti izginili iz hiše 13-letna Josipina Trene, ki stanuje ravno tam pri svojih stariših, in 16-mesečna nje sestra. S pomočjo policije so našli zopet 16-mesečno dekletce, Josipine pa ni bilo najti nikjer. Sledujoč so jo

našli na stavbišću Ralli ter jo sprovedli na policijski komisariat, kjer je nadzorniku Nemarniču začetkom vse tajila, slednjič pa priznala, da je skozi odprto okno spalnice odnesla navedene predmete, katere je potem zastavila, a denar je porabila za — sladkarije!

Iz nenavadnega vzroka. Sinoči ob 11. uri so aretirali pri sv. Andreju 32-letnega zasebnega uradnika Frana K., ker je razbijal svetiljke na svetiljniku tik pavilijona. Ko so ga vprašali, zakaj je to storil, dal je ta-le odgovor: Ob tem svetiljniku sloneč sem dobil — prvi poljub od svoje poznejše zaročenke!... In »hodil« pot je temotne, kamor policije ga togotne gnal nemili je ukaz.

Premetena sleparja sta natakraje Artur M. in Albert K., katera so večer predpoludne aretirali na trgu pred južnim kolodvorom. Ista sta namreč — kako velikodušno! — nabirala po prodajalnicah milodare za udovo Mahniča, žrtve tragedije v Starem mestu. Nabrala sta okolo 36 gld., a imenovani udovi sta izročila le en petak. Mislila sta si morda: kdor altarju služi, naj od altarja živi!

Tatje na pogrebu. O pogrebu Edvarda Radivo, ko se je gnetlo toliko ljudi, so imeli zmogljivo priliko za izvrševanje svojega »rokodelstva«. Katarini Lesa iz ulice S. Giacomo in monte št. 16 je potegnil nekdo iz žepa novčarko s 85 krajcarji, katerih ni več videla.

Srečnejša je bila Marija Pizziga iz ulice Giuliani št. 20, ki je pravočasno čutila, da se je neki mladič sumljivo dotaknil njenega žepa, potem pa se skušal zgubiti v občinstvu. Šla je za njim, ga prišla, preiskala mu žepa lastnoročno, ter našla svoje 3 gld. in 50 kr. Fanta je izročila bližnjemu komisarijatu, kjer se je pokazalo, da je mladi tiček 15-letni Murel B. iz Androne del Moro.

Nesreča na morju. Kakor poročajo iz Zadra, je prošlo noč v kanalu Pasman trčil parnik »Pelagosa« z italijanskim šonerjem »Giovannina«, kateri poslednji se je pogreznil. Potniki in moštvo so rešeni.

Že 15. junija t. l. bode žrebanje XX. državne loterije, katere ugodne chance — glavni dobiček 200.000 kron, razven tega še 12.727 družinskih denarnih dobitkov po 10.000 kron, 5000 kron, 2000 kron itd. — smo že naglašali. Vpraševanje po srečkah je ta pot jako obilno, svetovati je torej, da si vsak srečko pravočasno omisli.

Slabi nasledki bolezni, kateri, se navadno izeimijo iz prav neznatnih želočnih slabosti, obvarujejo se popolnoma s pravočasno uporabo domačega sredstva »dra. Roza balzama za želoce«. Pristno dobiva se v tukajšnjih lekarnah in v glavni zalogi B. Fragnerja v Pragi, 203. — III. — Glej oglaš!

Dobro domače sredstvo. Mej domačimi sredstvi, katera se uporabljajo za olajšanje bolečin in odvajajoča ribanja pri premraženju, zavzema prvo mesto Liniment, Cap-sici comp. izdelan v laboratoriju Richterjeve lekarne v Pragi. Cena je nizka: 40 nč., 70 nč. in 1 gld. steklenica, katera te spozna po znanednem sidru.

Kurja očesa, debelo kožo, žulje itd. odstrani hitro, gotovo in brez bolečin Trnkoczyjev obliž za kurja očesa po 35 kr. (Glej inserat).

Različne vesti.

Kuga v Aleksandriji. Kakor poročajo iz Kairja, je v Aleksandriji dne 6. in 7. t. m. zopet zbolelo pet oseb za kugo. Med bolniki sta en Francoz in en Grk.

Poboj med brvatskimi delavci in Nemci v občini Križani, v jablonskem okraju, je navstal — kakor javlja »Hlas Národa« — vsled tega, ker so Hrvatje hoteli peti svoje narodne pesmi, a Nemci so jim branili to. V tem poboju je bil — kakor smo že javili — jeden kmet ubit.

Röntgenovi žarki in ženske brčice. Röntgenovim žarkom pripade še časoma velevažna uloga, na katero se ni mislilo dosedaj. V Curigu se je namreč več dam, katerim je prebujno razviti mah pod nosom delal preglavico, skušalo rešiti tegane-prijetnega gosta s pomočjo imenovane električne luči. Pri nekaterih je imelo tako zdravljenje najlepši vspeh, drugim pa so baje ustnice otekle in se vnele.

Ploha. Kakor poročajo iz New-Yorka, se je v Austinu (Texas) utrgal oblak, vsled česar se je pogubilo kakih petindvajset oseb. Povodenj je uničila vso žetev.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Dunaj 10. Glasom nekega poročila iz češkega vira je klub moravsko-češke ljudske stranke, začuvši govor poslanca dra. Stranskega o programu nemških opozicijskih strank, sklenil, da je načelnika češkega deželnozborskega kluba, dra. Tučeka, pozvati, naj enega prihodnjih dni skliče shod čeških deželnozborskih poslancev, kateremu se predloži predlog, da morajo češki zastopniki prijaviti svoj izstop iz permanetne upravne komisije na Moravskem.

Dunaj 10. »Wiener Zeitung« objavlja cesarsko naredbo od 22. maja 1899., s katero je naloženo, naj se uporablja dogovor med Avstro-Oersko in Italijo o vzajemnem brezplačnem podpiranju bolnikov, ki so brez sredstev.

Budimpešta 10. Danes bo na Dunaju skupna ministerska konferenca za dovršenje kompromisa mej obema vladama. Kar se govori v nekem listu o vsebini kompromisa, so zgolj samovoljne kombinacije.

Pariz 10. Za jutranji dan so se izdale stroge previdnostne in varstvene naredbe, kakor o prihodu carja Nikolaja v Pariz. Na dirkališču bodo krdela vojakov, državni pravdnik, njegovi namestniki, preiskovalni sodnik in več policijskih komisarjev, tako, da bodo mogli aretirane osebe takoj zasliševati.

Dunaj 10. Ogerska zbornica se utegne sklicati že dne štirinajstega tega meseca, da vsprejme poročilo ministerskega predsednika o sklenjeni pogodbi. V tukajšnjih političnih krogih se govori tudi, da sti vladi ob sedanjih pogajanjih določili kvoto, obojestranske prispevke za skupne stvari. Ogerska kvota se je morda povišala za kako malenkost.

Javna zahvala.

Z udanim srecem se zahvaljujemo vsem onim bližnjim in daljnim prijateljem in znanecem, ki so na katerikoli način izrazili svoje sočutje in onim, ki so se udeležili pogreba našega nepozabnega soproga, očeta in tasta

Marija Kocijančiča.

V prvi vrsti se še posebno zahvaljujemo prečastiti duhovščini.

Marija Kocijančič roj. Lovrenčič
soproga.

Josip, Andrej in Matej Kocijančič, sinovi.

Ana Kocijančič roj. Jurišević | sinahi
Ana Kocijančič roj. Medved

V Truškah, dne 8. junija 1898.

Pozor!

Posestvo pod pol. šte. 320 v Rojanu
(Piščanci)

se odda v zakup

Ponudniki naj se oglasijo dne 18. t. m. ob 10 uri zjutraj v pisarni podpisanega sodno imenovanega upravitelja zapuščine pok. lastnika Jakoba Piščanca.

Posestvo se odda v zakup najboljšemu ponudniku. Ob isti priložnosti se prodaja tudi en vol in en prašič istotako najboljšemu ponudniku.

Ponudniki naj si ogledajo posestvo, oziroma vola in prašiča.

Dr. Gustav Gregorin
(Via Molino piccolo št. 3)

Red star line
išče postreščeke,
ki razumejo slovensko ali hrvatsko, za postrežbo
pri parnikih, ki prihajajo iz Dalmacije. Več v
upravnistvu.

Tvrđka M. AITE

Via Nuova, ogel ulice S. Lazzaro št. 8.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu in svojim
odjemalcem, da sem preskrbel svojo prodajalnico z
mnogobrojnim povsem novim blagom po brezkon-
kurenčnih cenah:

Raznovrstni perkal, moderno risanje, barve garantirane	po 15 nvč.
Finl perkal za srajce	24
Oxford, barve garantirane	19
Francozski sateni	28
Piquet, barvan in bel za oblekeba	26
Perkalin za podloge vseh barvah	10
Blago močno za podloge vseh barvah	15
Blago za ženske obleke dvojna širina od 23 nvč. naprej	
možke obleke širina 150 cm.	90
Alpagasor ni za ženske obleke velik.	
izbor	50
Kotenina	13
bela	21
Navidezno platno	15
Platno čisto laneno	22
za rjuhe dvojna širina	45
Mušolin bel prve vrste	16
Chiffon za srajce	18
Srajce za gospode, velik izbor belih in barvane	90
Srajce za gospe	50
Moderol, zadnji kraj	60

Velik izbor

trakov, šipk, bordur, voženj, svile in različnih gar-
niture ter vseh drobnarij za šivilje in modistinje.
— Vsprejemajo se naročbe moških oblek po meri
in najnižjih cenah.

Velik izbor blaga za narodne zastave in na-
rodnih trakov po najnižjih cenah.

Njega svetost

Papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dru.
Lapoponi-ju g. lekarnarju G. Piccoli-ju v
Ljubljani prirčno zahvalo za doposlano jim
stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diplomo dne 27. novembra 1897. podeli
naslov „*dvorni založnik Njehove svetosti*“
s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb
Njehove svetosti.

Imenovan zdravnik ter tudi
mnogi drugi sloviti profesorji in
doktorji zapisujejo boleham
Piccoli-jevo želodčno tink-
turo, katera krepi želodec, po-
večuje slast, pospešuje prebav-
ljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti pov-
zetju in točno izvršuje

G. Piccoli,

lekarnar pri „Angelu“ v Ljubljani
na Dunajski cesti.

Tinkture za želodec pošilja izd. lovatelj v skat-
ljah po 12 stekleničic za gld. 1.26 a. vr., po 24
stekleničic za gld. 2.40, do 36 stekl. za gld. 3.50,
po 75 stekl. za gl. 8.50 (poštni paket ne čez 5 kl.
težak), pa 110 za gl. 10.30.

Poštnino mora plačati p. n. naročnik.

Varstvena znamka: SIDRO.

LINEMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

pripoznano izvrstno, bolečine blažeče mazilo
dobiva se po 40 nvč., 70 nvč. in 1 gld. po vseh le-
karnah. Zahteva naj se to

splošno priljubljeno domače sredstvo

vedno le v originalnih steklenicah z varstveno zna-
mk „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter vzame
previdnostno samo steklenice s to varstveno
znamko kakor originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

Na najvišje povelje Njeg. c. in k. apost. Veličanstva.

XX. c. kr. državna loterija

za obće vojaške-dobrodne namene.

Ta denarna loterija,

odina v Avstriji zakonito dovoljena, obsega 12.728 dobitkov
v gotovini v skupni vsoti od 403.180 kron.

Glavni dobitek znaša:

— kron **200.000** kron —

Za izplačilo dobitkov jamči c. kr. loterijski sklad.

Žrebanje neprekljono dne 15. junija 1899.

Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke se dolo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, I.
Riemergasse 7, v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih,
poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni
načrti gratis za kuppe srečk. — Srečke se dopoljuje poštne prosto.

C. kr. loterijska direkcija
oddelek za državne loterije.

Zaloga pohištva

(mēble) Petra

Muschika poleg

dobroznane gostil-
ne „Alla nuova Abbondanza“, Trst, Via Torrente št. 16.,
se topla priporoča slavnemu občinstvu za mnogobrojen obisk.
Cene brez konkurence!

Izdelovatelj
M. HRNJAK, lekar

Pozor!
pravi
Clavēn
nosil to
varstveno
znamko

Se kupi
v vseh
lekarnah
in
drogerijah

Pozor!! Clavēn je mast!!

1 lonček 60 nč., s pošto 75.
Edino gotovo delujoče sredstvo
„CLAVĖN“

s katerim si vsak v 3—5 dneh brez bolečin in za
vedno ozdravi kurja očesa, ozeblino, trdo
kožo, bradavice, žulji, od znoja va-
njene noge, ubod bčele, ose, komarja
in drugega mrčesa.

Razpošilja se samo proti povzetju ali če se pošlje denar
naprej. — Prekupovalci dolo velik popust!!
Glavna podružnica za Istro: lek. I. Serravallo, Trst.

Glavna podrž. za Avstro-Ogersko: lek. A. Winger, Zagreb,
Hilca 12. Skladništva v Zagrebu: lek. H. Brodijevic,
Pecinovski. Varaždin: F. Riedl. Petrijnja: V. Pa-
nac. Trst: Serravallo. Budapešta: J. v. Torók.

Oklic.

Umrli je dne 24/2/1898 v Lazih št. 5
sod. okraj Ljubljana neki Jože Pečnik.
Bil udovec, 75 let star, kat. vere in služil
je za delavca pri južni železnici. Rojen je
bil v Trstu. Otrok ni zapustil in ljubljans-
skemu sodišču niso znani do sedaj še nobeni
postavni dediči.

Oporoke ni napravil in bo torej premo-
ženje, ki znaša nekaj sto goldinarjev, za-
padlo fiskuzu, če se ne priglasijo nikaki
dediči.

Obrok za oglas poteče 17.
junija 1899.

Vsak, kdor misli, da ima postavnih de-
dinskih pravic, naj se torej v obrambo istih
oglasi takoj pri sodišču, ali pri podpisa-
nem kuratorju zapuščine Jožeta Pečnika.

V Ljubljani, 1. junija 1899.

Dr. Josip Kušar,
odvetnik.

Velika hiša

v Motovunu zraven slovečih škočjanskih jam, 3 ure od
Trsta in 1/2 ure hoda od železnične postaje Divača.
ob živahni prometni cesti Reka-Trst, z dvema kuhinjama, z
dvema obširnimi podzemeljskimi kletimi, s 14 krasnimi sobami
s posebnimi uhoti, kakor nalašč prirejenimi za mnogobrojne
letovišnike, ki vsako leto prihajajo v ta divno-romantični
kraj, z obširnim na visoko obzidan in senčnatim dvoriščem,
z velikim vodnjakom z izvrstno vodo, z velikimi hlevi za
konje in govedo, z obširnimi spravami za seno ter druge
poljske pridelke, s prostornimi lopami, s krasnim se sadjem
in trtami zasejenim vrtom in z lepim parkom je vsled na-
stalih družinskih razmer pod ugodnimi pogoji takoj

na prodaj

Proda se tudi na večletne obroke. — Hiša, kakor vsa
ostala obširna poslopja, so kakor nalašč prikladna za go-
stilišcarsko in štacunarsko obrt.

Vsled njene lege na tako živahnej prometni cesti, je
posebno pripravna za kupčijo z domačimi pridelki in vsako-
vrstnim blagom na drobno in debelo; kréma bi pa imela
razum navadnega posla z domačim ljudstvom in z vozniki,
obilo posla z nebrojnimi obiskovalci škočjanskih jam.

Vse pohištvo z vrtom in parkom vred, dalo
bi se tudi v najem po dogovoru.

Natančnejša pojasnila pri lastniku Aleksandru Mahor-
čiču v Matavuna, pošta Divača.

Dr. Rosa Balzam

za želodec.

Praško domače mazilo

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo,
vzbuja slast in odvaža lahko. Z redno uporabo istega
se prebavljanje krepi in ohrani.
Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč. po
pošti 20 nvč. več.

varilo! Vsi deli embalaže nosijo
zraven stoječo, postavno položeno
varstveno znamko.

Glavna

zaloga:

Lekarna B. Fragner-ja „pri črnem orlu“

Praga, Malastran,
ogel Spornereve ulice.

Vsakdanje poštno razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v lekarnah: G. Luciani, E. Leltenburg, P. Prendini, S.
Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

Zaloga piva

Anton Dreher

Kozina

Postaja Herpelje - Kozina.

Ponuja svojo izvrstno pivo v sodčkih in v steklenicah.

Trnkoczy-jev
obliž za kurja očesa

je najgotovejši in najboljši pripomoček za odstranjenje
kurjih očes, debele kože itd. **Uspeh zagamčen!**
Samo pristen, če je firma „Franziskus-Apotheke“
utisnjena v vsakem obližu. Dobiva se pri izdelova-
telju Dunaj, V/2, Schönbrunnerstrasse 107
in v Trstu pri gospodu lekarju I. Serravallo,
Piazza del sale. Po pošti proti vpošiljavi 40 kr.
dopolnje se franko.

Cena 35 kr.